

İzmir'de Genel Kadınlarda Anti HCV Prevalansı

Dr. Sedat ERTEM , Dr. A. Ömer ÖZÜTEMİZ, Dr. Ahmet AYDIN,
Dr. Nadir YÖNETÇİ, Dr. Mehmet KESKİN, Dr. Yücel BATUR

Özet: Genel kadınların cinsel ilişki yoluyla bulaşan enfeksiyonların yayılmasında önemli role sahip oldukları bilinmektedir. HCV enfeksiyonlarının bulaşmasında cinsel ilişkinin rolünü vurgulayan bazı araştırmalar mevcuttur. Çalışmamızda bir grup genel kadında anti-HCV prevalansını araştırmayı amaçladık.

İzmir genelevinde kayıtlı bulunan 279 genel kadın ile herhangi bir risk grubuna ait olmayan ve kontrol grubunu oluşturan 192 kadın çalışmaya alındı. Elde edilen serum örnekleri anti-HCV antikorları varlığı yönünden araştırıldı.

279 genel kadının 9(%3.2)'unda, kontrol grubundaki kadınların 1(%0.5)'inde anti-HCV olumlu bulundu. Anti-HCV antikor prevalansının genel kadınlarda normal popülasyona göre anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Genel kadınlar, Anti-HCV.

Günümüzde Non A Non B hepatit etkenleri arasında en iyi bilineni Hepatit C virüsü (HCV)'dür. HCV'nin bulaşmasında damar içi uyuşturucu ilaç kullanımı, transfüzyon uygulanması ve sağlık personeli olmanın risk faktörleri olarak ön sıralarda yer aldığı bilinmektedir. HCV enfeksiyonu olan hastaların büyük bir bölümünde parenteral geçiş öyküsü bulunmamaktadır. Buda C hepatitinin cinsel ilişki, aile içi ilişki ya da tanımlanamayan yollarla geçebildiğini düşündürmektedir.

Hepatit B enfeksiyonunun bulaşma yolları arasında cinsel ilişkinin önemli role sahip olduğu ve

Summary: PREVALENCE OF ANTI-HCV IN PROSTITUTES IN İZMİR

Prostitutes appear to play an important role in the transmission of sexually transmitted diseases. There are some reports suggesting the role of sexual contact in the spread of HCV infection. Therefore to establish the prevalence rate in this specific group of women we undertook the following study.

A total of 279 registered prostitutes working in İzmir brothel were included in the study. 192 women who don't belong to any of the risk groups were selected to form the control group. Serum samples obtained were investigated for the presence of Anti-HCV antibodies.

Among the 279 sera belonging to the prostitutes 9 (3.2%) were found positive for anti-HCV while just 1 (0.5%) woman was found positive in the control group. The prevalence of HCV antibodies in prostitutes was found much higher than in normal female population ($p<0.05$).

Key Words: Prostitutes, anti-HCV.

hemofilik hastalar, hemodiyaliz hastaları, homoseksüel erkekler ve genel kadınlar gibi risk gruplarında HBV'ye ilişkin serolojik göstergelerin normal popülasyona göre daha yüksek oranda bulunduğu gösterilmiştir.

HBV kadar yüksek oranda olmasa da HCV'nin de cinsel yol ile geçebildiğine ilişkin epidemiyolojik veriler mevcuttur (4,9,10,11). Buna karşın HCV'nin heteroseksüel yol ile bulaştığının kanıtlanamadığı yayınlar da bulunmaktadır (7).

Cinsel ilişki ile bulaşan enfeksiyonların toplum içinde yayılmasında toplumdaki bireylerin cinsel davranış biçimlerinin ve sosyoekonomik durumlarının yanısıra genel kadınların da önemli role sahip oldukları bilinmektedir.

Tablo 1: Çalışma ve kontrol grubunda HCV ve HBV göstergeleri.

	No	Anti-HCV(+)	HBsAg(+)	Anti-HCV(+) ve HBsAg(+)
Genel k.	279	9 (%3.22)	32 (%11.46)	3 (%1.07)
Kontrol	192	1 (%0.52)	8 (%4.16)	0 (%0)

Bu çalışmada genel kadınlarda normal toplumdaki kadınlara görecelikle anti-HCV prevalansını araştırmayı amaçladık.

MATERYAL ve METOD

İzmir genelevinde kayıtlı olarak çalışan 279 genel kadın ile kontrol grubunu oluşturan 192 kadın çalışmaya alındı. Kontrol grubunu oluşturan kadınlar hepatit dışı nedenlerle EÜTF Gastroenteroloji polikliniğine başvuran ve herhangi bir risk grubuna dahil olmayan, cinsel yünden aktif olan kadınlar arasından randomize olarak seçildi. Olguların tümünden elde edilen serum örnekleri test gününe dek -20° C'de saklandı. Serumlar piyasadan sağlanan 2. jenerasyon C-100-3 HCV EIA (Abbott) kiti kullanılarak anti-HCV antikorları ve Abbott EIA kiti ile de HB_sAg yönünden araştırıldı.

BULGULAR

Çalışmaya alınan 279 genel kadının 9 (%3.2)'unda ve kontrol grubunu oluşturan 192 kadının 1(%0.52)'inde anti-HCV antikorları saptandı. 279 genel kadının 32(%11.96)'sinde, kontrol grubunu oluşturan 192 kadının 8 (%4.16)'inde HB_sAg olumlu bulundu. Anti-HCV olumlu bulunan 9 hastanın 3(%33)'ünde HB_sAg olumlu idi. (Tablo I).

Sonuçlar istatistiksel olarak Exact Fisher testi ile değerlendirildi. Anti-HCV prevalansının genel kadınlarda normal popülasyondaki kadınlardakinden anlamlı derecede yüksek olduğu belirlendi ($p < 0.05$).

TARTIŞMA

Non A Non B hepatit etkenleri arasında günümüzde en iyi tanımlanmış olanı HCV'dir. CDC (Centers for Disease Control)'nin kayıtlarında 1981-1988 yılları arasında ABD'de HCV insidansı 7/100.000 olarak bildirilmiştir. HCV'nin ilk tanımlandığı yıllarda başlıca geçiş

yolunun kan transfüzyonu olduğu bilinirken, son yıllarda damar içi ilaç bağımlılığı ve çok eşli heteroseksüel ilişkinin de risk faktörleri olarak ön sıralarda yer aldığı düşünülmekte ve anti-HCV antikor taşıyan olguların yaklaşık %30-50'sinde enfeksiyon kaynağı tanımlanamamaktadır. Böyle olgularda aile içi ya da cinsel ilişki yoluyla bulaşma olabileceği bildirilmektedir (8,9).

HCV'nin cinsel ilişki ile bulaşabileceğine ilişkin ilk rapor 1989 yılında CDC tarafından bildirilmiştir. Bu raporda hastaların %53'ünde bulaşma yolu tanımlanamamış ve bu olgular kontrol grubu ile karşılaştırıldığında son 6 ayda hepatitli bir kişi ile ev içi temas ya da cinsel ilişki öyküsü ve ikiden fazla eşle heteroseksüel ilişki öyküsünün NANB hepatitleri ile anlamlı ilişkisi olduğu gösterilmiştir (6).

Dış kaynaklı araştırmalar daha çok diğer cinsel ilişki ile bulaşan enfeksiyonları olan olgular ya da homoseksüel erkekler üzerinde yoğunlaşmaktadır. 1989'da Almanya'da yapılan bir araştırmada cinsel ilişki ile bulaşan hastalıkları olan olgularda anti-HCV prevalansı (%4.7), kontrol grubunda elde edilen prevalansa (%0.51) göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Aynı hasta grubunda anti-HBc antikorları prevalansının (%30.9) da kontrol grubundaki prevalansa (%4.1) göre oldukça yüksek olduğu saptanmıştır (3).

Homoseksüel erkeklerde anti-HCV prevalansının araştırıldığı çalışmalarda ise bu antikorların yüksek oranlara ulaştığı saptanmıştır. (%4-16) (10,11). Bu araştırmaların bazılarında anti-HCV seropozitifliğinin cinsel eş sayısı ve HIV seropozitifliği ile de ilişkili olduğu gösterilmiştir (2,8). 1991'de Belçika'da yapılan bir araştırmada anti-HCV prevalansı cinsel ilişki ile bulaşan hastalığı olanlarda %8.0 oranında saptanırken, kan donörlerinde %0.3 olarak bulunmuştur. Ayrıca bu olgularda anti-HIV olumluluğu %4.17, HB_sAg olumluluğu da %2.18 olarak saptanmıştır. (1).

Öte yandan HCV enfeksiyonunun cinsel yol ile bulaştığının kanıtlanamadığı çalışmalar da mevcuttur. (5,7,13,14). Hepatit C serokonversiyonunun Hepatit B ve HIV'e oranla 6-13 kat daha az olduğu ileri sürülmektedir. Bu araştırmaların

bazılarında aynı zamanda HIV ile enfekte olan HCV enfeksiyonlu kişilerde seksüel yol ile bulaşmanın olabileceği bildirilmiştir (13).

Cinsel ilişkinin HCV enfeksiyonunun bulaşmasında etkin bir risk faktörü olduğu hakkında çelişkili bildiriler olmasına karşın, Hepatit B enfeksiyonunun bulaşmasında heteroseksüel ilişkinin önemli rolü olduğu bilinmektedir. HBV enfeksiyonu olan kişilerden cinsel eşlerine bulaşma olduğu ve bu enfeksiyonun prevalansının cinsel eş sayısının artışı ile ilişkili olduğu da gösterilmiştir (3,4,8,10,15).

Araştırmamızda 279 genel kadının 9(3.22)'unda anti-HCV olumluluğu, 32(%11.46)'sinde HB_sAg olumluluğu saptanmıştır. Kontrol grubunu oluşturan 192 hastanın 1(%0.52)'inde anti-HCV olumluluğu, 8(%4.16)'inde HB_sAg olumluluğu saptanmıştır. Anti-HCV yönünden olumlu bulunan 9 genel kadının 3(%33)'ünde HB_sAg de olumlu bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre risk grupları arasında sayılan genel kadınlarda anti-HCV ve HBsAg prevalansının normal popülasyona göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca bu olgularda anti-HCV ile HBsAg'nin birlikte bu-

lunma olasılığının da kontrol grubu ile karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğu ($p < 0.05$) görülmüştür.

Genel kadınlar arasında HCV enfeksiyonlarına yönelik araştırma sayısı gerek yurt dışında ve gerekse yurt içinde oldukça azdır. Yunanistan'da genel kadınlarda anti-HCV prevalansı %5 olarak bulunmuştur (12). Ülkemizde 1993 yılında Ankara'da genel kadınlarda yapılan bir araştırmada anti-HCV olumluluğu %0.7, HBsAg olumluluğu ise %5.5 olarak saptanmıştır (16).

Bu verilere dayanılarak HCV'nin HBV kadar yüksek oranda olmasa da cinsel yol ile bulaşabildiği düşünülebilir. Araştırmamızda genel kadınlarda elde edilen %3.2'lik pozitiflik oranının, kontrol grubunda elde edilen %0.52'lik orandan anlamlı derecede yüksek olması, çok eşli heteroseksüel ilişkinin HCV enfeksiyonlarının bulaşmasında bir risk faktörü olabileceğini ve bunun yanı sıra genel kadınların bu enfeksiyonların yayılmasında önemli rol oynayabileceklerini düşündürmektedir. Bu nedenle genel kadınlarda HCV enfeksiyonlarının rutin olarak araştırılmasının toplumun bu enfeksiyonlardan korunması yönünde yararlı olacağı kanısındayız.

KAYNAKLAR

1. Vranckx R: Sexual transmission of hepatitis C virus. *BMJ* 303: 783, 1991.
2. Riestra S, Carcaba V: Hepatitis C virus: evidence for sexual transmission. *BMJ* 303: 310-11, 1991.
3. Hess G et al: Hepatitis C virus and sexual transmission. *Lancet* 2: 987, 1989.
4. Alter MJ et al: Importance of heterosexual activity in the transmission of Hepatitis B and Non A Non B hepatitis. *JAMA* 262: 1201-1205, 1989.
5. Everhart JE et al: Risk for Non A Non B (Type C) hepatitis through sexual household contact with cronic carriers. *Ann Int Med* 112: 544-545, 1990.
6. Alter MJ et al: Risk factors for acute Non a Non B hepatitis in the United States and association with Hepatitis C virus infection. *JAMA* 264: 2231-2235, 1990.
7. Gordon SC et al: Lack of evidence for the heterosexual transmission of hepatitis C. *Am J Gastroenterol* 87: 1849-1851, 1992.
8. Tedder RS et al: Hepatitis C virus: evidence of sexual transmission *BMJ* 302: 1299-1302, 1991.
9. Perez Romero M, Sanchez Qijano A, Lissen E: Transmission of hepatitis C virus. *Ann int Med*. 113: 411, 1990.
10. Melbye M et al: Sexual transmission of hepatitis C virus: cohort study (1981-9) among European homosexual men. *BMJ*, 301: 210-212, 1990.
11. J Tor et al: Sexual transmission of hepatitis C virus and its relation with Hepatitis B virus and HIV. *BMJ* 301: 1130-3, 1990.
12. Hollinger FB, Lemon SM, Margolis HS (Editörler) Viral hepatitis and Liver disease. Baltimore, Williams and Wilkins, 1991.
13. Eyster ME, Alter HJ, Aledort LM et al: Heterosexual cotransmission of hepatitis C virus (HCV) and human immunodeficiency virus (HIV) *Ann Int Med* 115: 764-8, 1991.
14. Silva M, Findor A, Roach K et al: Prevalence of HCV infection in stable sexual partners of patients with chronic hepatitis C (CAH-C). *Gastroenterology* 100: A797, 1991.
15. Badur S, Çetin ET, Akış N ve ark: İstanbul'da hayat kadınları, eşcinseller ve hastane çalışanlarında Hepatit B enfeksiyonunun prevalansı. *Türk Mikr Cem Derg* 16: 1235-46, 1986.
16. Erbaş O, Sönmez Acar N, Aksaray S ve ark: Genelev kadınlarında hepatit serolojik göstergeleri. 4. Ulusal Enfeksiyon Hastalıkları Kongresi (27-30 Nisan 1993), Kongre Tutanakları, s: 109.